

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 620/2018
23.10.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Зоране Делибашић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Чедомир Голубовић, адвокат из ..., против тужене Националне службе за запошљавање из Београда, ради поништаја решења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2681/17 од 29.09.2017. године, у седници одржаној дана 23.10.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

УВАЖАВА СЕ ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧАВА** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2681/17 од 29.09.2017. године и **ПРЕСУЂУЈЕ**:

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П1 689/16 од 25.04.2017. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена Национална служба за запошљавање из Београда да тужиоцу АА из ... на име трошкова ревизијског поступка исплати износ од 33.000,00 динара са затезном каматом од наступања извршности одлуке до коначне исплате, у року од осам дана од пријема писаног отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 689/16 од 25.04.2017. године ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено као незаконито решење директора тужене од 25.01.2016. године о отказу уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности од 18.01.2018. године са припадајућим анексима. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужиоца врати на рад у року од 8 дана од дана пријема пресуде. Ставом трећим изреке одбачена је тужба у делу захтева да се обавезе тужена да тужиоцу призна сва права по основу рада и успостави радноправни статус као пре престанка радног односа. Ставом четвртим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 96.750,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршност до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2681/17 од 29.09.2017. године преиначена је првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев тужиоца у целости.

Против другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, која је учињена у поступку пред другостепеним судом и погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију тужиоца.

Врховни касациони суд је испитао ревизијом побијану пресуду у границама ревизијских разлога прописаних одредбом члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" 72/11... 55/14) и нашао да је ревизија тужиоца основана.

Ревизијом побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Нису учињене ни апсолутно битне повреде одредаба парничног поступка као ни битне повреде из члана 374. став 1. на које се ревизијом указује.

Предмет тужбеног захтева је поништај решења о отказу уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности са припадајућим анексима и обавезивање тужене да тужиоца врати на рад.

У спроведеном поступку је утврђено да је решењем тужене од 25.01.2016 године тужиоцу запосленом на пословима администратора за канцеларијске послове отказан Уговор о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности од 18.01.2008.године са припадајућим анексима услед престанка потребе за његовим радом, због организационих промена код тужене, које су довеле до смањења обима посла, а који разлози нису могли бити отклоњени мером запошљавања. Радни однос тужиоцу је престао закључно са даном 31.01.2016.године и признато му право на отпремнину у износу од 192.834,26 динара. Решењем тужене од 11.02.2016. године тужиоцу је утврђено право на исплату новчане накнаде на име неискоришћеног годишњег одмора за време проведено у радном односу код тужене у 2015. и 2016.години, за 17 радних дана у износу од 34.740,45 динара. Према листи основних критеријума и допунских критеријума које је тужена применила приликом утврђивања вишка запослених, било је 7 запослених на радном месту администратора за канцеларијско пословање, међу којима и тужилац. Бодовање је извршено на основу утврђених критеријума: степен стручне спреме, да запослени нема регистровану самосталну делатност на дан престанка радног односа и да му на дан престанка радног односа не недостаје до три године до испуњења услова за пензију у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању. Применом ових критеријумима није утврђен вишак запослених на овом радном месту, те су примењени допунски критеријуми. По извршеном бодовању запослених применом допунског критеријума економско-социјални положај, тужиоцу је додељен најмањи број бодова-3. Програмом решавања вишка запослених код тужене од 12.01.2016. године предвиђени су разлози за утврђивање вишка запослених, односно за престанком потребе за радом запослених код тужене, примена Одлуке о максималном броју запослених на неодређено време за 2015. годину. У складу са овом одлуком директор је донео Правилник о организацији

и систематизацији послова дана 16.12.2015. године. Утврђено је да је код тужене 70 запослених на неодређено време вишак за чијим радом је престала потреба, односно да раде на пословима на којима је утврђено смањење броја извршилаца. На коначном списку запослених код тужене за чијим радом је престала потреба од 05.02.2016. године, тужилац се налазио под редним бројем 12. Из исказа тужиоца саслушаног у својству странке утврђено је да је он по струци ... техничар, да је радио код тужене на пословима администратора за канцеларијско пословање, с тим што је изјавио да је могао да ради у Дирекцији на пословима администратора у Филијали ... на управно административним пословима.

На основу тако утврђених чињеница првостепени суд је закључио да је тужена поступала супротно закону и да је оспорено решење донето у незаконито спроведеном поступку решавања вишка запослених. Тужена није у потпуности спровела прописану процедуру. Програм решавања вишка запослених мора да садржи број, квалификациону структуру, године старости и стаж осигурања запослених који су вишак и послове које обављају. На дан доношења Програма 12.01.2016. године тужена није утврдила списак запослених за чијим радом је престала потреба, већ је у програму само констатовано да ће по доношењу истог применом критеријума бити утврђен коначан списак запослених. Тужена је прво отказала уговор о раду тужиоцу (25.01.2016.године), а после тога утврдила списак вишка запослених (05.02.2016.године). Из тих разлога је усвојен тужбени захтев тужиоца за поништај решења о отказу уговора о раду.

Другостепени суд заузима супротно становиште од становишта првостепеног суда, налазећи да је Уговор о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности тужиоцу отказан на законит начин. Програм је донет у циљу рационализације броја запослених код тужене, а на основу Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору и Одлуке Владе Републике Србије од 09.12.2015. године о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, јавних служби, АП Војводине и локалне самоуправе за 2015. годину, којом је утврђен максималан број запослених на неодређено време код тужене. Програм је донет из разлога доношења Правилника о организацији и систематизацији послова код тужене од 16.02.2015.године, који је ступио на снагу 25.12.2015. године и којим је утврђено да код тужене 70 запослених на неодређено време чини вишак. Правилником је дошло до смањења броја извршилаца, па су запослени, а тако и тужилац, имали сазнања о пословима који су укинута, као и о пословима на којима је смањен број извршилаца одмах након ступања на снагу и објављивања Правилника. Околност да у Програму нису именовани запослени који су вишак није од утицаја на законитост решења о престанку радног односа тужиоца, који је применом критеријума у програму пре престанка радног односа био изложен конкуренцији. На основу резултата извршеног бодовања, који су исказани кроз примену како основних тако и допунских критеријума, тужилац је сврстан у категорију запослених за чијим је радом престала потреба. Из тих разлога је првостепена пресуда преиначена.

Према становишту Врховног касационог суда, правилан је закључак првостепеног суда да списак запослених који представљају вишак и послови које они обављају, морају чинити саставни део Програма решавања вишка запослених пре давања отказа уговора о раду. То се основано указује у ревизији. Стога не може бити законит отказ уговора о раду који је дат по усвајању Програма који не садржи број, квалификациону структуру, године старости и стаж осигурања запослених који су

вишак и послове које они обављају, односно списак запослених који су вишак. Управо, садржина програма регулисана је одредбом члана 155. став 1. тачка 3. Закона о раду. У овом случају у програму се констатује да ће накнадно по утврђеним критеријумима бити сачињен коначан списак вишка запослених. Тужена је тужиоцу прво отказала уговор о раду, а после тога тек утврдила списак вишка запослених.

Програм решавања вишка запослених са свим елементима, па и списком вишка запослених, чини део законом предвиђене процедуре за отказ уговора о раду. Програм решавања вишка запослених са списком запослених који су вишак мора бити донет пре доношења појединачних решења о отказу уговора о раду. Незаконитост спроведеног поступка који је претходио отказу уговора о раду тужиоцу није у томе што је Програм спроведен, тако што су прво утврђени критеријуми, а затим сачињен списак запослених, већ у томе што је отказ уговора о раду тужиоцу дат пре него што је утврђена листа са списком запослених који су вишак. То је услов који предвиђа одредба члана 155. Закона о раду за утврђивање вишка запослених према програму решавања вишка запослених.

Из тих разлога се у ревизији основано указује да је другостепени суд погрешном применом материјалног права преиначио првостепену пресуду.

Са изложеног, а на основу одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку Врховни касациони суд одлучио као у изреци.

Како је тужилац успео у спору по ревизији то су истом признати трошкови ревизијског поступка на име састава ревизије, у износу опредељеном у изреци.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**